

VII. ROČNÍK STUDENTSKÉ VĚDECKÉ A ODBORNÉ ČINNOSTI (SVOČ) NA PF UK

AUTOR SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Anna Brandtner

NÁZEV SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, náboženská svoboda a její hranice

OBOR: Ústavní právo

POSUDEK VYPRACOVAL: JUDr. Miluše Kindlová, M. Jur., Ph.D.

---

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti, praktické použitelnosti a teoretického významu

3/3

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Autorka se ve své práci věnuje dvěma propojeným okruhům problémů: zaprvé otázkou vztahu mezi svobodou náboženského vyznání na straně jedné a právem na život a právem na zdravotní péči (str. 9-22) a zadruhé obecnější otázkou hranic náboženské svobody (str. 23-42), a to v souvislosti se specifickou vírou a praktikami Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.

Rozebírá např. problematiku odmítání krevní transfúze příslušníky této náboženské společnosti i za cenu ztráty života, věnuje se otázce ochrany dětí v akutním ohrožení života, jejichž rodiče se brání použití léčby spojené s použitím krevních derivátů. V neposlední řadě řeší otázku skutečně svobodného myšlení příslušníků náboženské společnosti a možnosti psychické manipulace s nimi (jistá izolovanost Svědků Jehovových od okolního světa, která se projevuje už na školách, vyvolávání obav z vyloučení ze společenství a zatracení v případě odchýlení se od jeho principů, apod). Diskutuje, do jaké míry jsou tyto aspekty organizace náboženské společnosti v souladu s podmínkami vyvíjení činnosti církví a náboženských společností, které stanoví zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, v pl. znění.

Téma práce považuji za velmi aktuální a prakticky důležité nejen proto, že se bezprostředně týká zájmů jednotlivců, jejichž počet není zanedbatelný (v posledním sčítání lidu v roce 2011 se ke Svědkům Jehovovým přihlásilo sice podstatně méně osob [přes 13 000] než při sčítání lidu v roce 2001 [přes 23 000], ale to nemusí znamenat reálný pokles, protože se toto poslední sčítání vyznačovalo mnohem výraznějším podílem osob, které otázku ohledně zastávání víry nechaly nezodpovězenou).¹ Praktický i teoretický význam práce přesahuje problematiku čistě jen Svědků Jehovových, protože se obecněji týká složitého hledání limitů práva jednotlivce na svobodu vyznání a práva náboženského sdružení na autonomní organizaci svých záležitostí v situacích, kdy má stát za to, že je stanovení těchto limitů nezbytné k ochraně zájmů jím pokládaných za důležitější.

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

4/5

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Systematika práce je přehledná a sleduje logiku hledání odpovědí na řešené otázky. Autorka se často zabývá původními základy některých prvků víry Svědků Jehovových, dokládá je citáty z Bible, vnitřních dokumentů náboženské společnosti i z odborné literatury a používá i metodu komparativní a odkazuje na judikaturu cizích soudů (viz však bod 3). Poněkud mi chybí bohatší práce s ústavněprávními odbornými texty (např. relevantní komentáře k Listině základních práv a

---

¹ Viz např. dokument na stránkách Českého statistického úřadu „Změny struktury obyvatel podle náboženské víry v letech 1991, 2001 a 2011“ na <http://www.scitani.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/170220-14> (navštíveno 18.5.2014).

svobod, k Evropské úmluvě o lidských právech, apod.), které jsou, alespoň vizuálně, opominuty, a v práci na dané téma své místo jednoznačně mají.

3. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

2/4

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Práce je na opravdu vysoké jazykové úrovni. Je zřejmé, že autorka přemýšlela o výstavbě jednotlivých argumentů a hledala vhodné jazykové vyjádření. Přehlednost, grafická úprava i technické zvládnutí textu jsou v pořádku. Určitým nedostatkem je na některých místech nepřiliš vysoká citační kultura práce. V některých pasážích chybí adekvátní odkazy, a to buď zcela, anebo jsou odkazy velmi neúplné – např. odkaz na stránku www.krev.info či www.straznavez.cz nelze považovat za dostačující; často úplně chybí uvedení stránky v publikaci, na které lze najít použitý citát, apod. Jako příklady chybějících odkazů lze uvést popis historie a základů víry Svědků Jehovových, str. 6-7; případ Irmgard Christopher, str. 16; případ Bethany Hughes, str. 18), ukázkou neúplných odkazů je např. citace slov dr. René Petráše z knihy Právní postavení náboženských menšin, str. 15. Překvapí i konstantní používání výrazu články (čl.) namísto symbolu paragrafu ve vztahu k ustanovením běžných zákonů. Tyto nedostatky jdou na úkor celkového vyznění práce a kontrastují i s častým používáním různých vnitřních dokumentů a příruček Svědků Jehovových, svědčícím o tom, že v této věci se autorka tématem zabývala skutečně do velké hloubky.

4. Hodnocení obsahové (věcné připomínky k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

8/8

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Obsahově je téma zpracováno bohatě, z různých úhlů pohledu. Autorka kriticky analyzuje jak vývody věrouky Svědků Jehovových ohledně života jejich členů (odmítání krevní transfúze, apod.), tak organizační strukturu této náboženské společnosti a její napojení na zahraniční ústředí. Zabývá se např. i praxí a právním postupem nemocnic ve vztahu k osobám odmítajícím z náboženských důvodů navrženou léčbu, čímž ukazuje, jak se s těmito výzvami vyrovnávají instituce, které s takovými osobami přicházejí do styku. Diskutuje roli státu při ochraně jednotlivce před manipulací ze strany náboženské společnosti. Dospívá na několika místech (např. str. 16, 35, 37) k závěru, že některými praktikami dochází či může docházet k porušování ustanovení zákona o církvích a náboženských společnostech, přičemž však uvádí, že je toto porušování obtížně prokazatelné. Z mého pohledu by práci z hlediska obsahového prospěla úvaha, jakým právním způsobem by mohla být činnost náboženské společnosti postižena, pokud by bylo takové porušování prokázáno.

5. Stručně celkové hodnocení práce a celkový počet bodů²

17/20

Závěrečný komentář:

Téma autorčiny práce se svým obecnějším přesahem týká jedné z nejcitlivějších oblastí (nejen) ústavního práva a je zřejmé, že její zpracování muselo být velmi náročné a že autorka využívala řadu primárních pramenů, především z okruhu dokumentů samotné náboženské společnosti. Celkově práci hodnotím jako velmi zdařilou, v některých pasážích vynikající (např. úvahy o kontrole a nátlaku na str. 33, 34). Práce čtenáře zaujme, je velmi čtivá. Jako určitý nedostatek

² Celkový počet bodů je součtem bodů udělených v předchozích čtyřech kategoriích.

hodnotím menší zapojení relevantní odborné ústavněprávní literatury. Prospěla by i propracovanější citační kultura.

Otázky k ústní obhajobě:

- 1. Jaké jsou hlavní „třecí plochy“ mezi přesvědčením Svědků Jehovových a právním řádem a jaký posun v jednotlivých otázkách proběhl či probíhá?**
- 2. V čem spočívá podle autorky možná protizákonná činnost náboženské společnosti? Jaké jsou možnosti postihu náboženské společnosti podle českého právního řádu a jaké praktické problémy může snaha státu takový postih realizovat přinést?**
- 3. Autorka zmiňuje, že existují státy, kde je činnost Svědků Jehovových formálně zakázána (zmiňuje Dominikánskou republiku, Nový Zéland a Austrálii), ale že nepovažuje takové řešení za ideální. Je možné blíže vyložit proč?**

V Praze dne 18.5.2014

JUDr. Miluše Kindlová, M. Jur., Ph.D.